

Opinie Coalitieakkoord

Opinie: Het coalitieakkoord versterkt de houdgreep van het neoliberalisme

Tegen de stroom in tekent zich een nieuwe, eerlijke economie af. Laat die het nieuwe kabinet van een radicale visie voorzien, stellen Derk Loorbach en Winne van Woerden.

Derk Loorbach en Winne van Woerden 3 februari 2026, 22:00

Bewaren

Delen

Dit is een ingezonden opiniestuk. Het standpunt in dit artikel is niet per definitie ook het standpunt van Trouw.

Het vorige week gepresenteerde [coalitieakkoord](#) is, na de populistische bende van de afgelopen jaren, een terugkeer naar een politiek van groei, innovatie en een kleinere overheid. Het lijkt de

tijd waarin we leven te ontkennen en is gespeend van een visie op een toekomst voorbij de geopolitieke chaos, militaire conflicten en humanitaire rampen en ecologische ineenstorting.

Advertentie

Hoewel dit losstaande crises lijken, zijn ze onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het zijn symptomen van een economisch systeem dat is gebouwd op fossiele grondstoffen, eendimensionale financiële groei, en de concentratie van macht en geld. Dit is geen nieuw inzicht; we weten immers al decennia dat er grenzen aan deze vorm van groei zijn. Inmiddels ondervinden we dit aan den lijve.

Toch kiest het nieuwe minderheidskabinet er niet voor de crises aan te grijpen als aanleiding voor systeemvernieuwing. Juist deze tijd vraagt om een veel fundamenteelere inzet op economische transitie. We roepen de ‘nieuwe’ politiek dan ook op om de urgentie rond weerbaarheid en het verlangen naar een goedkoper en gezonder leven in te zetten als hefboom voor deze hoognodige en beloftevolle economische omvorming.

Expansiedrift, autocratie en geweld

De houdgreep van het neoliberalisme lijkt te leiden tot steeds verder groeiende ongelijkheid, expansiedrift, autocratie en geweld,

onder aanvoering van Trumps brutalisme. Deze populistische tegenbeweging tegen verandering, die ook in Nederland sterk is, is geënt op een effectief verbond tussen de angst voor verandering van juist degenen die het hardst geraakt zijn door koud neoliberal beleid en de allerrijksten ter aarde.

In reactie hierop lijken veel politici gevangen te zitten in een spiegelpaleis van de oude economie en simplistische groei met een focus op zogenaamde 'economische stabiliteit', verdienvermogen en vestigingsklimaat. Tekenend was de eerste maatregel van de nieuwe coalitie: het loslaten van het bonusplafond voor bankiers. Ook het [rapport Wennink](#) – dat poogt een langetermijnvisie te formuleren voor de Nederlandse economie – zet vooral in op technologische innovatie en groei, ten koste van mens en planeet.

Ondertussen groeit het gezamenlijk vermogen van miljardairs wereldwijd naar [18,3 biljoen dollar](#) (aldus Oxfam Novib) en is het vermogen van de rijkste 500 Nederlanders in één decennium verdrievoudigd, terwijl meer dan een miljoen huishoudens kampen met schulden. Nederland loopt [tegen de grenzen van de groei aan](#) en wereldwijd is de veerkracht van de natuur zo onder druk gezet dat zowat [alle seinen op rood staan](#) en ecologische ineenstorting gewoon gaande is. De gevolgen zijn uiteraard ook sociaal en economisch [desastreus](#): terugval in voedselproductie, wereldhandel, maatschappelijke stabiliteit en ga zo maar door. Niet voor niets maakt een overgrote meerderheid van de Nederlanders zich zorgen over klimaatverandering en eist [meer inzet van de politiek](#), volgens onderzoek van het SCP.

Contouren van een nieuwe economie

Evident is er veel te verliezen: macht en het kapitaal staan op het spel. Maar onze welvaart in brede zin hoeft niet minder te worden. Sterker nog, er is veel meer te winnen, ondanks de dominantie van het fossiele groeimodel. Tegen de stroom in tekent zich een nieuwe, [eerlijke economie](#) af. Vaak zelf gefinancierd, met tijdelijke of kleine subsidies, maar ook via alternatieve economische modellen en

praktijken die vragen om fundamenteel andere economische, juridische en institutionele kaders.

Advertentie

Er is een groeiend aantal voedselgemeenschappen, wooncollectieven en energiecoöperaties

Denk aan het groeiend aantal voedselgemeenschappen, wooncollectieven en energiecoöperaties, ondernemers met alternatieve bedrijfsstructuren zoals steward-ownership en werknemerscoöperaties en investeerders die kiezen voor maatschappelijke impact. Kenmerkend aan al [dit soort bewegingen](#) is dat ze aan de voorkant investeren tegen een veel lager financieel rendement maar des te meer sociale en ecologische waarde: het leven wordt goedkoper, leuker en gezonder.

Ook kenmerkend is dat ze voor overheid en markt ingewikkeld zijn: lastig te controleren en weinig aan te verdienen. Toch ligt hier een enorme kans: een economische omvormingsagenda die de samenleving in staat stelt om publieke basisvoorzieningen weer echt publiek te maken. Om met nieuwe technologie decentrale vormen van productie, besluitvorming en economie te ondersteunen. Om de gemeenschap en mensen grip te geven op data, grond en grondstoffen.

Advertentie

Geen beteugeling van zelfverrijkend financieel systeem
Het coalitieakkoord mist een visie op de economie voorbij de

huidige crises, waarin democratische bescherming en vernieuwing, nieuwe ondernemingsvormen en echte prijzen, de beteugeling van een zelfverrijkend financieel systeem, het belasten van de extreem vermogenden en excessieve consumptie, rechtvaardige handel en economische soevereiniteit, juist ook van Zuidelijke landen, centraal staan.

Sluit een maatschappelijk akkoord over een eerlijk en duurzaam sociaal-economisch systeem

Het nieuwe kabinet zal op zoek moeten naar meerderheden en wil maatschappelijke akkoorden sluiten. Laat de maatschappelijke transitiebeweging voor de nieuwe economie dit dan ook aangrijpen om dit minimalistische coalitieakkoord van radicale visie te voorzien. Een maatschappelijk akkoord over een houdbaar, eerlijk en duurzaam sociaal-economisch systeem kan ons land een perspectief en nieuwe energie geven om vooruit door de crises heen te bewegen. Het kan, als tegengif tegen angst voor verandering en stilstand in tijden van crisis, sociale vernieuwing mobiliseren die ons land een voorbeeldrol in de wereld laat vervullen én verantwoordelijkheid laat nemen.

Derk Loorbach is hoogleraar sociaal-economische transities in Rotterdam

Winne van Woerden is hoofd Nieuwe Economie bij Oxfam Novib

Lees ook:

De belangrijkste plannen in het coalitieakkoord, puntsgewijs per thema

Welke accenten leggen CDA, VVD en D66? [De belangrijkste plannen op een rij](#).

Waarom Kees Klomp denkt dat het economisch systeem

instort en toch de moed erin houdt

Het kapitalisme stort in, zegt Kees Klomp. Maar hij ziet nu al dat er verandering op til is. 'Er zijn allemaal mensen die iets gemeenschappelijks opzetten. Zolang je je energie daar op richt en iets doet, word je automatisch hoopvol.'

Help ons door uw ervaring te delen: [Feedback geven](#)

Ochtendnieuwsbrief

Schrijf u in en ontvang iedere ochtend een overzicht met de belangrijkste stukken uit de krant.

janarend.brands@freema

Inschrijven

Advertentie

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

[Over ons](#)

[Opiniestuk insturen](#)

[Privacystatement](#)

[Abonnementsvoorwaarden](#)

[Gebruiksvoorwaarden](#)

[Toegankelijkheidsverklaring](#)

[Cookiebeleid](#)

[Privacy-instellingen](#)

[Auteursrecht](#)

[Colofon](#)

Service

[Klantenservice](#)

Bezorgklacht indienen

Bezorging pauzeren

Bezorging wijzigen

(Bezorg)adres wijzigen

Adverteren

Losse verkoop

Zakelijk abonnement

Meer Trouw

Abonneren

Nieuwsbrieven

Krant

Webwinkel

RSS-feeds

Facebook

Android apps

iOS apps

Navigeer

Columnisten

Recensies

Archief

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

Trouw is onderdeel van DPG Media.

Voorpagina

Krant

Be